

Fremsat den 27. februar 2025 af Trine Pertou Mach (EL), Pelle Dragsted (EL), Peder Hvelplund (EL), Rosa Lund (EL), Søren Egge Rasmussen (EL), Leila Stockmarr (EL), Søren Søndergaard (EL), Victoria Velasquez (EL) og Mai Villadsen (EL)

Forslag til folketingsbeslutning

om at opfordre regeringen til at underskrive og ratificere FN's traktat om forbud mod atomvåben

Folketinget opfordrer regeringen til, at Danmark underskriver og ratificerer FN's traktat om forbud mod atomvåben. Traktaten trådte i kraft i 2021 og udfylder et stort hul i

folkeretten, idet den stigmatiserer og forbyder al udvikling, test, afprøvning, produktion, lagring, overførsel og brug eller trussel om brug af atomvåben.

Bemærkninger til forslaget

FN's traktat om forbud mod atomvåben (Treaty on the Prohibition of Nuclear Weapons, TPNW) er underskrevet af 94 lande og ratificeret eller tiltrådt af 73 lande, heriblandt Danmarks EU-partnere Irland og Østrig. Traktaten blev i 2017 vedtaget af 122 lande, hvilket er langt over halvdelen af FN's medlemslande. Den trådte i kraft i 2021.

Danmarks sæde i FN's Sikkerhedsråd giver Danmarks stemme større vægt og stiller krav om, at vi lever op til vores ansvar for at fremme global fred og sikkerhed. Forsvaret for folkeretten er en prioritet for det danske medlemskab af Sikkerhedsrådet, som det fremgår af Udenrigsministeriets pressemeddelelse den 25. marts 2024 (»Udenrigsministeren annoncerer Danmarks prioriteter for en plads i FN's Sikkerhedsråd«, www.um.dk, den 25. marts 2024).

Vi lever i en tid med stigende international spænding og aggressiv fremfærd fra verdens to største atommagter, Rusland og USA.

Ifølge 2024-udgaven af årbogen fra det svenske fredsforskningsinstitut SIPRI råder verdens ni kendte atommagter tilsammen over mere end 12.000 atomsprænghoveder, hvoraf USA og Rusland tegner sig for næsten 90 procent (»SIPRI Yearbook 2024«, www.sipri.org, juni 2024).

Kampen for et forbud mod atomvåben nyder bred international anerkendelse, hvilket bl.a. kom til udtryk, da den Internationale kampagne for et forbud mod atomvåben (ICAN) blev tildelt Nobels fredspris i 2017.

I et interview med Kristeligt Dagblad advarede den amerikanske sikkerhedsekspert Jessica Mathews, tidligere præsident for Carnegie Endowment for International Peace og tidligere rådgiver for de amerikanske præsidenter Jimmy Carter og Bill Clinton, om, at atomtruslen i dag er »meget, meget mere farlig« end under den kolde krig« (»Ekspert: Vi har glemt, hvor alvorlige atomvåben er«, Kristeligt Dagblad, den 23. januar 2025).

»Jeg er dybt bekymret. Vi har tre stormagter, der er på vej ind i et nyt våbenkapløb uden at gøre sig klart, hvad det

får af konsekvenser«, sagde Jessica Mathews til Kristeligt Dagblad og påpegede, at Trumpadministrationen lægger op til nye atomprøvesprængninger og har ambitioner om at øge USA's atomvåbenarsenal (»Debat: Jeg frygter atomvåben mere nu end under den kolde krig«, Kristeligt Dagblad, den 23. januar 2025).

I samme udgave af Kristeligt Dagblad påpegede professor Henrik Stålhane Hiim, leder af center for international sikkerhed ved Forsvarets Højskole i Norge, at atomvåben spiller en øget rolle i mange landes strategier: »Hvis man sammenligner med, hvordan verden har set ud siden slutningen på den kolde krig, er der ingen tvivl om, at atomvåben har fået en øget rolle i international politik, og at flere stater lægger øget vægt på atomvåben i deres sikkerhedsstrategier« (»Ekspert: Vi har glemt, hvor alvorlige atomvåben er«, Kristeligt Dagblad, den 23. januar 2025).

Ruslands invasion af Ukraine i 2022 har øget den globale atomtrussel. I en tid med stigende international spænding, ustabilitet og mangel på forudsigelighed er det bydende nødvendigt, at stater, der tror på en international regelbaseret verdensorden, står sammen om at udbygge og styrke de traktater, der kan sikre en mere fredelig og afspændt verden.

FN's traktat om forbud mod atomvåben står ikke i modsætning til FN's mere end 50 år gamle ikke-spredningstraktat (NPT), der også har atomar nedrustning som mål. Derimod udgør forbudstraktaten et vigtigt supplement til NPT.

Danmarks NATO-medlemskab er ikke nogen hindring for dansk ratificering af traktaten, hvilket fremgår af udenrigsministerens tidligere svar (Udenrigsudvalget, alm. del – svar på spørgsmål 148, folketingsåret 2022-23, 2. samling).

Traktaten om forbud mod atomvåben forudsætter en styret og balanceret nedrustning og destruktion af verdens atomvåben. Den er et vigtigt redskab til nedrustning, som Danmark hurtigst muligt bør underskrive og ratificere.

Skriftlig fremsættelse

Trine Pertou Mach (EL):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om at opfordre regeringen til at underskrive og ratificere FN's traktat om forbud mod atomvåben.

(Beslutningsforslag nr. B 138)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.